

LUTERILAISUUDEN PAINOPISTEET V

Väinö Hotti

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

”Kun Herramme ja Mestariimme Jeesus Kristus sanoo: Tehkää parannus jne., niin hän tahtoo, että uskovaisten koko elämä on oleva parannusta” (Luther, 1. teesi).

Asialinjalla

”Hän (täysikasvuinen luterilainen kristitty) ei voi paeta vastuutaan kenenkään tai minkään auktoriteetin selän taa. Luther nimenomaan korosti, että ei saa tarkata sitä, kuka mitäkin sanoo, vaan sitä, mitä joku sanoo. Tämä systeemihän pelaa vain sillä edellytyksellä, että seurakuntalaiset todella tuntevat Raamatun ja säännöllisesti opiskelevat sitä. Muutenhan he eivät pysty Raamatun avulla arvioimaan oppeja ja opettajia” (Perusta 6/90, Rimpiläinen).

*”Ja voitaisiin ilman suurta liioittelun vaaraa vielä sanoa, että hän on ehkä **valtavin profeettahahmo**, mitä Raamatun ajan jälkeen kristikunnan historiassa on esiintynyt” (Kares, Luther, ss.148,149).*

*”Kun Herramme ja Mestariimme Jeesus Kristus sanoo: Tehkää parannus jne., niin hän tahtoo, että **uskovaisten koko elämä on oleva parannusta**” (Luther, 1. teesi).*

Rauhan ja sodan mies

”Ehkei kukaan muu ihminen”, Thomas Carlyle sanoo, ”jolla on niin nöyrä ja rauhallinen mielenlaatu, ole koskaan täyttänyt maailmaa sodalla ja taistelulla” (Kares, Luther, s.162).

”uskonpuhdistajalla oli ’lempeä ja hellä sydän, täynnä myötätuntoa ja rakkautta, niin kuin jokaisen urhoollisen miehen sydän on” (167).

”suurin karheus ja sydämellisin rakkaus voivat asua samassa sydämessä” (99).

”Luther oli karhu, jolla oli karitsan sydän” (156)

Lähdeihminen

Lutherin valtavaa kirjallista tuotantoa ajatellen, tulee mieleen ”pulppuava lähde”. Luther ammensi aina uutta kirkasta ja raikasta vettä jumalallisesta lähteestä:

”Juhlan viimeisenä suurena päivänä Jeesus seiso i ja huusi sanoen: ´Jos joku janoaa, tulkoon minun luokseni ja juokoon. Joka uskoo minuun sillä tavalla kuin Raamattu sanoo, hänen sisimmästään on juokseva elävän veden virtoja. Hän sanoi tämän Hengestä, jonka häneen uskovat tulivat saamaan. Henki ei ollut vielä tullut, koska Jeesus ei vielä ollut kirkastettu” (Joh.7:37-39; Saarnivaaran käänn.)

Tuo lähde avattiin Golgatalla, mutta varsinaisesti ihminen tulee elävän veden lähteeksi silloin, kun hän tulee uskoon. Tämä tapahtui Lutherille ”tornikokemuksen” yhteydessä.

Vahva itsetunto

”Vaikka Luther näin mitätöi omaa persoonansa, tiesi hän toisaalta olevansa ase Jumalan kädessä” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.35).

”Vaikka en olekaan profeetta, olen varma, että Jumalan sana on minulla eikä heillä (vastustajilla), sillä minulla on Raamattu puolellani” (Kares, Luther, s.148).

”Luther löysi uudelleen myös paavalilaisen itsetunnon, jossa ihminen on samalla kertaa kuin särjetty saviastia, tomu ja tuhka sekä myös kaikkien kappalten herra, itsessään ei mitään, mutta Herrassa kaikki” (Kares, Luther, s.149).

”Moneen vuosisataan ei kukaan näet ole opettanut hyvistä teoista paremmin ja jumalisemmin kuin me nykyään opetamme” (Gal. kirj. sel. s.111).

”minä olen varma ja Kristuksen Hengen kautta siinä vakaumuksessa, että oppini kristillisestä vanhurskaudesta on tosi ja kiistämätön” (Gal. kirj. sel. s.242).

Sisäinen taistelu

Luther joutui moniin sisäisiin taisteluihin.

”Lutherin koko jumaluusoppi nousi Jumalan ja ihmisen äärettömän välimatkan tosiasiasta” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.56).

”Tästä seuraa samalla luopuminen laitokirkon korostuksesta. Lutherin mukaan ei se, että on katolisen kirkon jäsen, takaa mitään pelastuksen asiassa. Ratkaisevaa on se, että kuuluu kristikuntaan ja ´on Kristuksessa`” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.56).

”Kolmas laji ahdinkoa on Lutherin mukaan koettavana hänen omana aikanaan kirkon ollessa suruton ja Henkeä vailla. Taivaan tie tehdään helpoksi aneilla ja helppohintaisilla opeilla” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.44).

*”Mainittu **toivottomuus uskonpuhdistuksen mahdollisuudesta** oli ilmeisesti johtunut niistä kahdesta julkisesta keskustelusta, jotka hän oli käynyt kirkon virallisten teologien kanssa, **Cajetanuksen kanssa v.1518 ja Eckin kanssa 1519.** Näistä saatujen kokemusten vuoksi Luther ilmeisestikin päätteli, että **kirkko itse oli uudistusten pahin este**” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.46).*

*”Luostarisääntöjen mukaan hänen oli ripittäydyttävä ainakin joka viikko, mutta kuumimman kilvoituksen aikana Luther ripittäytyi joka päivä, jopa useamman kerrankin päivässä...**Lutheria piiskasi ripittäytymään sairas omatunto**” (Kares, Luther, ss. 280,281).*

”Lutheria jäi aina hänen ripittäydyttyään vaivaamaan ajatus, että hän oli mahdollisesti ripittäytynyt väärin, unohtanut jotakin tai ennen kaikkea tehnyt rippinsä ilman vilpitöntä katumusta” (282).

”Tuskin mikään luostarielämän kidutus tuli niin ahdistavaksi kuin epäily, oliko Jumala valinnut hänet iankaikkiseen elämään vai tuominut jo edeltä käsin hukkumaan” (286).

*”Ja vielä elämänsä lopulla hän (Luther) hän nimittää **Staupitzia oppi-isäkseen evankeliumissa ja on vakuuttunut, että hän olisi jo aikoja sitten hukunut kiusauksiinsa ja joutunut helvettiin, ellei Jumala tohtori Staupitzin kautta olisi auttanut häntä niistä pois**” (344).*

*”mutta se ohimenevä apukin, jota he (Staupitz ja Bernhard) tarjosivat oli hänelle kallis ja arvokas lahja. Göransson on kuvaavasti sanonut, että he johtivat tulevan uskonpuhdistajan **vain Nebon vuorelle**, mutta eivät voineet viedä häntä Kanaanin maahan” (347).*

”Hän aivan kuin joi tyhjiksi kaikki ojennetut maljat, joiden sanottiin sisältävän elämän vettä, vain todetakseen, että jano kasvamistaan kasvoi” (427).

*”Lutherin valtavat sanat: **Oratio, meditatio, tentatio faciunt theologum** rukous, mietiskely ja ahdistus tekevät miehestä teologin” (Pieper, Dogmatiikka, s.59).*

Monta taistelurintamaa

Luther joutui heiluttamaan peistä **moneen suuntaa:**

1. Perkele, maailma ja oma liha. 2. Katolinen kirkko. 3. Uudestikastajat. 4. Hurmahenget. 5. Omavanhurskaat. 6. Valheveljet. 7. Antinomistit.

Tämän päivän teologiien tulisi uskon puolustamisessa (apologia) ottaa mallia Martti Lutherista.

Uskon puolustamiseen liittyy olennaisena osana sekä **oikean opin esittäminen että väärän kumoaminen**. Aikamme kristillinen julistus ontuu pahoin näissä molemmissa. Kirkollisessa kentässä rehottavat kaikenlaiset opit. Vastuu tästä on lähinnä teologiien ja heitä kouluttavan teologisen tiedekunnan.

Antiluther

Muutamille Suomen uskoville Luther on lähes ”paavi”. He ovat ”hirttäytyneet Lutheriin”. [Hirsipuutori - Suomen Siionin kaunistus/ kauhistus!?](#) Lutherista on annettu valheellinen kuva, irvikuva. Seuraavat suomalaiset yhteisöt ovat Lutherin suhteen vähintäänkin ”löyhässä hirressä”; Lutherista on tullut EPÄJUMALA (2. Kun.18:4): **Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko (STLK) - Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (SLEY) - Suomen Luther – säätiö / Lähetys-hiippakunta (LHPK).**

Monitahoinen Luther

Osin historiallisesta tilanteesta johtuen Luther joutui ottamaan kantaa lähes kaikkeen ”taivaan ja maan välillä”. Tässä mielessä Luther oli arvostelijoilleen erinomainen ”maalitaulu”. Välistä hän kannanotoissaan onnistui, mutta epäonnistumisiakin tuli. Lutherin puheissa ja teoksissa on eri tasoista tuotetta: on erinomaista lähes kuolematonta, on taas aikaansa sidottua, jopa aivan alapuolella kaiken arvostelun. On siis **kultaa ja multaa**.

Valon tuoja

Tarkempi Lutheriin tutustuminen pakottaa kuitenkin myöntämään muutamia tosi asioita. Hänellä on ollut historian kulkuun merkittävä vaikutus. Kirkkohistoria on erikoisesti saanut kokea Lutherin myllerryksen. Luther oli valtava ”työmyyrä”. On ihailtava sitä kirjamaaraa, jotka hän on kirjoittanut. Tietokoneaikana määrä olisi ollut vielä paljon suurempi. Luther toi valon keskiaikaiseen, katoliseen pimeyteen.

Varjoja

Suurilla ihmisillä on ”suuret varjot”. Luther sai tahroja kilpeensä juutalaiskysymyksessä, suhtautumisessa uudesti kastajiin, talonpoikaiskapinasta sekä maakreivi Filipin kaksinnaimisesta. Katolinen kirkko käynnisti aikoinaan parjauskampanjan

Lutherin maineen mustaamiseksi. Nämä meidän tulee jättää omaan arvoonsa. Yleisesti on mm. tiedossa, kuinka Luther esimerkillisesti hoiti perhettään.

Hengen jättiläinen

”Aikoja sitten eläneistä ihmisistä ei kukaan liene jättänyt jälkeensä niin paljon tietoja itsestään kuin Martti Luther... Luther kirjoitti itse noin 450 kirjaa... Pintapuolisen arvion mukaan hänen tuotantoaan on mainitussa suuressa laitoksessa noin seitsemänkymmentätuhatta sivua... Säilyneitä saarnoja on, kuten sanottu, noin kolmetuhatta ja hänen kirjoittamiaan kirjeitä noin kaksituhatta 10 kuusisataa. Ylioppilaiden muistiin merkitsemien pöytäpuheiden määrä nousee yli kahdeksan tuhannen” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, ss.25-27).

*”Ei kukaan ajatteleva ihminen voi katsella suurta Weimarin laitosta, jossa 103 nidetä kertoo yhden ainoana ihmisen henkisestä perinnöstä, yhtymättä erään Lutherin tutkijan lausumaan: **’Hän oli suitseva tulivuori’** (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.28).*

Kun tutustuu kokonaisvaltaisesti Lutheriin, hänen mittasuhteensa muihin historian merkkihenkilöihin tulee esille. Hän on ”päätänsä pitempi” kaikkia muita. Vaikka Luther meni harhaan muutamissa teologisissakin lausunnoissa, siitä huolimatta hän on teologina voittamaton. Kukaan kirkkohistorian opettaja ei yllä lähellekään Lutherin tasoa; **Luther painii omassa sarjassaan!** Tuskin löytyy ketään muuta henkilöä, jolla maailmanhistorian kulkuun Jeesuksen ja apostolien jälkeen olisi ollut suurempi vaikutus. Lutherin jämerät opetukset peittyvät tämän päivän kirkolliset kentässä ekumeeniseen kaikkein kukkien kukkimisen alle.

”Juhlan viimeisenä suurena päivänä Jeesus seiso ja huusi sanoen: ’Jos joku janoaa, tulkoon minun luokseni ja juokoon. Joka uskoo minuun sillä tavalla kuin Raamattu sanoo, hänen sisimmästään on juokseva elävän veden virtoja. Hän sanoi tämän Hengestä, jonka häneen uskovat tulivat saamaan. Henki ei ollut vielä tullut, koska Jeesus ei vielä ollut kirkastettu” (Joh.7:37-39; Saarnivaaran käänn.)

(nettikuva)

” Löytyy lähde hyvä, Selkeä ja syvä, Avoin, salainen, Lähde autuuden” (HLV 176:1).